

Datum
2018-04-13

Diariennr
KST 2018/44

Ert diariennr
Ju2017/09710/Å

Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

Betänkandet Beslag och husrannsakan – ett regelverk för dagens behov (SOU 2017:100)

Kammarrätten har, utifrån de utgångspunkter som domstolen har att beakta, följande synpunkter.

Angående allmänna handlingar m.m.

De föreslagna bestämmelserna om möjligheten att genomföra undersökning på distans kan innebära svårigheter i förhållande till bestämmelserna om allmänna handlingar i tryckfrihetsförordningen. Om en myndighet bereder sig tillgång till handlingar som lagras externt är det svårt att överblicka vilka konsekvenser det får för vilka uppgifter hos myndigheten som kommer att anses vara allmänna handlingar. Utredningens bedömning är att uppgifter som görs tillgängliga för myndigheten efter att ett beslut fattats om undersökning på distans är allmänna handlingar (avsnitt 11.6). Visar sig denna bedömning vara riktig kan det medföra att ett mycket stort antal handlingar anses vara allmänna efter ett beslut om en undersökning. Det är också troligt att beslutsfattaren inte känner till mängden handlingar som kommer att omfattas när beslutet om undersökningen fattas. Det är inte säkert att biblioteksregeln kommer att vara tillämplig trots att det kan röra sig om en mycket stor mängd handlingar och uppgifter som görs tillgängliga över internet (jfr bl.a. övervägandena i prop. 2001/02:70 s. 24 f.).

I betänkandet anges också, angående beslagsbestämmelserna, att det krävs författningsstöd för att en myndighet ska kunna avhända sig handlingar som blivit allmänna genom beslag. Utredningen anser att bestämmelser om detta dels redan finns i form av bestämmelser om hävande av beslaget, dels behöver kompletteras (avsnitten 9.3.2 och 12.4.3). Utredningen för dock inget motsvarande resonemang och ger inget förslag på motsvarande lagtext gällande

Postadress
Box 2302
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 5

Telefon
08-561 690 00

Telefax
08-14 98 89

E-post: kammarrattenistockholm@dom.se

Internet: www.kammarrattenistockholm.domstol.se

de handlingar som blir allmänna i samband med en undersökning på distans. Det kan innebära att det kommer att saknas författningsstöd för en myndighet att avhända sig handlingar som blivit tillgängliga för myndigheten och därmed allmänna vid en sådan undersökning.

Mot den bakgrunden anser kammarrätten att det behövs ytterligare överväganden om hanteringen av handlingar som blir allmänna genom en undersökning på distans, särskilt i fråga om avgränsningen och avslutningen av undersökningen.

Eftersom såväl undersökningar på distans som de i övrigt föreslagna tvångsmedlen kan medföra att stora mängder handlingar blir allmänna tillstyrker kammarrätten förslaget om att handlingarna inte ska behöva registreras. Kammarrätten vill i det sammanhanget uppmärksamma utredningen på att den föreslagna bestämmelsen i offentlighets- och sekretessförordningen (2009:641) på grund av skrivfel behöver ses över språkligt.

Utredningen gör vidare vissa ställningstaganden i allmänhet i frågor som rör allmänna handlingar och särskilt när handlingar ska anses inkomna till eller upprättade av en myndighet (se bl.a. avsnitten 11.5 och 11.6). Bedömningen av om och när en handling, som exempelvis kopieras eller görs tillgänglig vid undersökning på distans, ska anses inkommen till eller upprättad av myndigheten görs enligt bestämmelserna i tryckfrihetsförordningen. Det är därför inte säkert att utredningens uppfattning i frågorna kring om och när handlingarna blir allmänna kommer att gälla för det fall utredningens förslag träder i kraft. Eftersom utredningen inte omfattat ändringar i tryckfrihetsförordningen konstaterar kammarrätten att den konsekvensen är svår att undvika. Kammarrätten noterar att Högsta förvaltningsdomstolens slutsatser i domen i mål nr 2687-17 i stora drag stämmer överens med utredningens slutsatser.

Kammarrätten instämmer i utredningens bedömning att det inte behöver införas absolut sekretess för uppgifter som beslagtagits eller kopierats. I den ändring som föreslås i 44 kap. 2 § 1 offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) noterar dock kammarrätten att ordet rättegångsbalken är placerat fel på så sätt att det uppstår en felaktig laghänvisning.

Övrigt

Kammarrätten noterar att betänkandet, särskilt de delar som rör beslag, genomsökande av informationsbärare och svårigheterna att få tillgång till externt lagrad information, berör frågor som kan uppstå vid bevissäkring enligt skatteförfarandelagen (2011:1244). Bevissäkring har likheter med beslag och husrannsakan och svårigheterna att hantera digitala utrymmen finns även i bevissäkringsärenden. Kammarrätten konstaterar att dessa frågor får beaktas om utredningens förslag leder till lagstiftning.

Kammarrätten har inte några erinringar mot de följdändringar som föreslås i förvaltningsprocesslagen (1971:291) och skatteförfarandelagen.

Detta yttrande har beslutats av kammarrättslagmannen Christian Groth och kammarrättsrådet Kaj Håkansson. Föredragande har varit kammarrättsfiskalen Gustav Granholm.

Christian Groth

Gustav Granholm

Kopia till

Övriga kammarrätter

Hovrätterna

Förvaltningsrätterna under Kammarrätten i Stockholm

Justitiedepartementet, expeditionschefen och enheten DOM

Domstolsverket

Kammarrättens intranät

Tidningarnas telegrambyrå